

**Postacademische Opleiding tot
PraktijkSportpsycholoog**

[

Studiegids]

Leergang 2017 - 2019

Inhoudsopgave

Postgraduate Opleiding tot PraktijkSportpsycholoog	Pag. 2
Overzicht van de modules	Pag. 4
Online leeromgeving	Pag. 4
Computers	Pag. 5
Bibliotheek	Pag. 5
Gespreks- en interviewpracticum	Pag. 6
Evidence Based Sportpsychologie	Pag. 9
Psychodiagnostische vaardigheden en psychodiagnostiekpracticum	Pag. 11
Interventietechnieken	Pag. 13
Sociale aspecten en groeps-/teambegeleiding	Pag. 15
Capita Selecta	Pag. 16
Reflectie	Pag. 17
Casussen	Pag. 19
Nadere informatie	Pag. 21

Postgraduate opleiding tot praktijk sportpsycholoog¹**Missie**

De missie van de 'Postgraduate Opleiding tot PraktijkSportpsycholoog' is het opleiden van professionele, hooggekwalificeerde praktijk sportpsychologen die inzetbaar zijn in alle sportdisciplines.

Afgestudeerde praktijk sportpsychologen zijn academisch gevormde professionals, die handelen volgens de 'Gedragscode voor geaccrediteerde leden van de Vereniging voor Sportpsychologie in Nederland (VSPN)'. Afgestudeerden worden geaccrediteerd als SPORTPSYCHOLOOG VSPN®.

Visie

De sport professionaliseert. Sporters stellen hoge eisen aan zichzelf en daarmee ook aan hun begeleiding. In het streven naar optimale prestaties wordt de sportpsycholoog in toenemende mate ingeschakeld. Van praktijk sportpsychologen wordt verwacht dat zij sporters en sportteams op een wetenschappelijk onderbouwde wijze kunnen begeleiden en adviseren. De (hulp)vragen lopen daarbij sterk uiteen en dat vereist dat praktijk sportpsychologen over een brede expertise beschikken. Er is dan ook een uitgesproken behoefte aan goed opgeleide praktijk sportpsychologen.

Met de 'Postgraduate Opleiding tot PraktijkSportpsycholoog' kan aan deze behoefte worden voldaan. De opleiding leidt cursisten op tot gekwalificeerde praktijk sportpsychologen. Het is een parttime dagopleiding. De instroomeis voor de opleiding is een afgeronde Master Psychologie of Bewegingswetenschappen met de Basisaantekening Sportpsychologie (BASP). De cursisten hebben passie voor het vakgebied van de sportpsychologie en voor de sport, kunnen zelfstandig werken en willen actief bijdragen aan de ontwikkeling van de sportpsychologie. Van de cursisten wordt verwacht dat zij wetenschappelijke literatuur op waarde kunnen schatten, de literatuur kunnen interpreteren en dat zij op een wetenschappelijk verantwoorde wijze kunnen rapporteren.

Het onderwijs in de 'Postgraduate Opleiding tot PraktijkSportpsycholoog' is modulair. In de verschillende modules worden diverse werk- en toetsvormen gebruikt zodat aan verschillende leervoorkeuren van de cursisten tegemoet wordt gekomen. De opleiding is gericht op praktijkvaardigheden en toepasbare kennis voor de praktijk van de sportpsychologie. Praktijkleren is een belangrijke pijler van de opleiding: cursisten leren door te doen en in reële situaties zelf voor (groepen) sporters te staan. In onderwijsbijeenkomsten op de Vrije Universiteit staan sportpsychologische kennis, wetenschappelijke onderbouwing van interventies en het oefenen van praktijkvaardigheden centraal. Het uitgangspunt tijdens de onderwijsbijeenkomst is het leren met en van elkaar. Tijdens de gehele opleiding krijgen de deelnemers zicht op hun eigen ontwikkeling door deel te nemen aan diagnostische en selectieve toetsen. De deelnemers krijgen gerichte feedback van de docenten en supervisors.

De onderwijsbijeenkomsten worden verzorgd door vakbekwame docenten uit verschillende instellingen en disciplines, die een duidelijke affiniteit hebben met de

¹ De term 'Praktijk sportpsycholoog' is gehanteerd in de eerste vier leergangen van de opleiding en was gebaseerd op het 'accreditatieplan VSPN' dat op de Algemene Ledenvergadering van 22 november 2004 is vastgesteld. Op de Algemene Ledenvergadering van 31 mei 2011 is vastgesteld om het dienstmerk SPORTPSYCHOLOOG VSPN® in te voeren. Om publicitaire en praktische redenen wordt voorlopig nog wel gesproken van 'Postgraduate Opleiding tot Praktijk sportpsycholoog'.

sportpsychologie of sportpsycholoog zijn. De docenten hebben allen hun sporen in hun vakgebied en de didactiek verdiend.

Eindtermen van de Postgraduate Opleiding tot PraktijkSportpsycholoog

1. De SPORTPSYCHOLOOG VSPN[®] ontwerpt op basis van diagnostische informatie mentale trainings- en begeleidingsprogramma's voor individuele sporters en sportteams en voert deze uit.
2. De SPORTPSYCHOLOOG VSPN[®] evalueert de resultaten van de interventie en rapporteert daarover aan de betrokkene(n) en doet op een wetenschappelijk verantwoorde wijze schriftelijk verslag van de interventie.
3. De SPORTPSYCHOLOOG VSPN[®] signaleert problemen bij sporters die specialistische/psychotherapeutische hulp vereisen en verwijst sporters door naar specialisten die deze hulp kunnen verschaffen.
4. De SPORTPSYCHOLOOG VSPN[®] signaleert problemen binnen het begeleidingsteam die de prestaties van sporters nadelig beïnvloeden, kan die problemen benoemen en kan (desgewenst) adviezen geven om het functioneren van het begeleidingsteam te optimaliseren.
5. De SPORTPSYCHOLOOG VSPN[®] stelt zichzelf op de hoogte van ontwikkelingen in het vakgebied, kan deze op waarde schatten en toepassen in zijn of haar professionele handelen.
6. De SPORTPSYCHOLOOG VSPN[®] is een reflectieve professional die een bijdrage levert aan de professionalisering van het beroep sportpsycholoog, de beroepsgroep sportpsychologen en aan de ontwikkeling van het vakgebied sportpsychologie.
7. De SPORTPSYCHOLOOG VSPN[®] kan binnen alle sportdisciplines opereren, heeft kennis van of is in staat kennis te verwerven over een bepaalde tak van sport en is in staat over de sport specifieke en sportpsychologische aspecten van sport te communiceren met de sporter en/of met de leden van het begeleidingsteam.

Overzicht van de modules

1	Gespreks- en interviewpracticum	6 ECTS
2	Evidence Based Sportpsychologie	6 ECTS
3	Psychodiagnostische vaardigheden en psychodiagnostiekpracticum	12 ECTS
4	Interventietechnieken	10 ECTS
5	Sociale aspecten en groeps-/teambegeleiding	6 ECTS
6	Capita Selecta	6 ECTS
7	Reflectie	2 ECTS
8	Casussen	14 ECTS
	Totaal	62 ECTS

Online leeromgeving Canvas

De Postgraduate Opleiding tot PraktijkSportpsycholoog maakt gebruik van een online leeromgeving. Hierin is een opleidingsomgeving aangemaakt ter ondersteuning van het onderwijs. Om deze online leeromgeving te bezoeken heeft de cursist slechts een internetaansluiting en een browser nodig. En natuurlijk een username en een password om te kunnen inloggen. Beide ontvangt de cursist aan het begin van de opleiding. Deze online leeromgeving biedt cursisten de mogelijkheid om met elkaar en de docent te communiceren en samen te werken aan opdrachten. Ook het inleveren van opdrachten kan online gebeuren. Binnen de online leeromgeving vindt de cursist verder informatie over de cursus, actuele mededelingen, onderwijsmateriaal, discussiegroepen, links naar relevante websites en opdrachten. Er wordt vanuit gegaan dat cursisten de website regelmatig bezoeken en zichzelf op de hoogte stellen van bijvoorbeeld wijzigingen in het rooster of aanpassingen in een module.

Toegang tot online leeromgeving

De onlineleeromgeving van de VU is te bereiken op: <https://canvas.vu.nl/>

Bibliotheek

De bibliotheekfaciliteiten voor cursisten van de Postgraduate Opleiding tot PraktijkSportpsycholoog bevinden zich in het VUmc.

Medische Bibliotheek

VUmc, 0B-100
De Boelelaan 1117
1081 HV Amsterdam
Tel. +31-20-4441237

Openingstijden

Maandag - Donderdag: 9:00 - 21:00

Vrijdag: 9:00 - 17:00

Geautomatiseerd zoeken naar literatuur

POPS-cursisten ontvangen een 'VU-net-id'. Het VU-net-id is een gebruikersnaam met wachtwoord, waarmee cursisten toegang krijgen tot diverse digitale services, zoals de internetwerkplekken, computerzalen, mail en VU-net. Met het VU-net-id is het ook mogelijk om te zoeken in de online bestanden van de universiteitsbibliotheek en artikelen te downloaden.

Alle vermelde catalogi en referentiebestanden zijn beschikbaar op de netwerk pc's binnen de bibliotheek. Al deze netwerk pc's geven ook toegang tot het internet. Eventueel beschikbare webversies van bestanden (e-Resources) zijn vanaf de VU-Campus ook toegankelijk via: www.ubvu.vu.nl. Vanaf hier zijn ook de elektronische tijdschriften (e-Journals) aanklikbaar. Het eigen bezit van de VU-Bibliotheek is te vinden via de Online Publieks Catalogus (OPC). Mocht bepaalde literatuur niet in de VU-Bibliotheek aanwezig zijn, dan kan via de Nederlandse Centrale Catalogus (NCC) gekeken worden welke Nederlandse bibliotheek de gewenste literatuur wel in bezit heeft. Let op: lang niet alle gevonden literatuur zal beschikbaar zijn in de VU-bibliotheek.

- PubMed: referenties naar medische literatuur (artikelen). Let op: alleen indien benaderd via de UBvU homepage (e-resources) kun je gebruik maken van de VU-link optie (www.ubvu.vu.nl, keuze: digitale diensten - VU-link).
- SportDiscus: referenties naar literatuur op alle gebieden van de sport en bewegingswetenschappen (artikelen en boeken).
- PEDRO: Physiotherapy Evidence Database.
- PsycINFO: referenties naar psychologische literatuur (artikelen en boeken).
- OnLine Contents: referenties naar enkele miljoenen tijdschriftartikelen uit bijna 15.000 tijdschriften op alle wetenschapsgebieden.
- Web of Science: referenties naar artikelen met citaten vanaf 1945 uit tijdschriften op het terrein van de exacte en sociale wetenschappen.

Een online cursus Informatievaardigheden is beschikbaar via: www.ubvu.vu.nl, keuze: Digitale diensten - Webcursussen en handleidingen.

1. Gespreks- en interviewpracticumDocent: **Drs. W. Horsch (Wendy)**

Periode:
September – dec 2017.

Doelen:

- De cursisten kunnen verschillende gespreksmodellen en gespreksvaardigheden beschrijven.
- De cursisten kunnen verschillende type gesprekken voeren waarbij ze gespreksvaardigheden adequaat inzetten.
- De cursisten kunnen op effectieve wijze gespreksvaardigheden toepassen in begeleidingsgesprekken met individuele cliënten en teams. Dit levert op dat zij in deze situaties de nodige informatie boven tafel kunnen krijgen, gesprekken kunnen leiden en op een effectieve wijze contact leggen.

Inhoud:

In het gespreks- en interviewpracticum leren de cursisten gespreks- en interviewtechnieken toe te passen in een professionele setting met als doel de kwaliteit van de gespreksvoering in de sportpsychologenpraktijk te verhogen. Zowel basisvaardigheden als verdiepende vaardigheden voor communicatie komen aan bod. Ook wordt aandacht besteed aan communicatie in teams.

Studielast:

De studielast bedraagt 6 studiepunten (168 uur) en is ongeveer als volgt verdeeld:

• 8 bijeenkomsten van 3 uur	24 uur
• voorbereiding bijeenkomsten (8 uur per bijeenkomst)	64 uur
• uitvoeren praktische opdrachten + analyseren / bespreken	80 uur

Werkwijze:

De theoretische kennis over gespreks- en interviewvaardigheden dienen de cursisten zelfstandig te verwerven; de bijeenkomsten zijn vooral bedoeld om de genoemde vaardigheden aan te leren en te oefenen. Iedere cursist dient een gesprek met een sporter uit te voeren en met behulp van een digitale camera vast te leggen. De cursisten becommentariëren aan de hand van een vragenformulier een (aantal van de) opgenomen gesprek van een medecursist. Ook dienen de cursisten hun eigen gespreks- en interviewvaardigheden te becommentariëren (zelfreflectie). In de bijeenkomsten dienen gespreks- en interviewvaardigheden te worden gedemonstreerd.

Beoordeling:

Iedere cursist dient twee gesprekken naar keuze met een cliënt/sporter uit te voeren en met behulp van een digitale camera vast te leggen (de eerste tussen bijeenkomst drie en vier en de tweede als eindopdracht). Ook dienen de cursisten hun eigen gespreks- en interviewvaardigheden te becommentariëren met behulp van zelfreflectie (eindopdracht). Deze 'conversation analysis' van de afgenomen gesprekken dient voldaan te zijn en het eindreflectieverslag moet met een voldoende worden beoordeeld om 'Gespreks- en interviewpracticum' met succes af te ronden. Het reflectieverslag wordt door de docent

beoordeeld. De eisen van deze opdracht worden in de cursushandleiding verder toegelicht.

Literatuur:

Verplicht:

- Patterson, K., Grenny, J., McMillan, R. en Switzler, A. (2012). Crucial conversations. Tools for talking when stakes are high. McGraw-Hill, New York.
- Artikelen Canvas.

Aanbevolen:

- Rosenberg, M.B. (2008).Geweldloze communicatie. Lemniscaat, Rotterdam.

2. Evidence Based Sportpsychologie

Docent: **Dr. R.I. Hutter (Vana)**

Periode:

December 2017 tot en met Maart 2018

Doelen:

- Cursisten kunnen de meest recente wetenschappelijke literatuur op het gebied van de sportpsychologie beschrijven en de betekenis ervan voor de sportpsycholoog aangeven.
- Cursisten kunnen de wetenschappelijke achtergrond van verschillende sportpsychologische interventies en probleemstellingen aangeven.
- Cursisten kunnen op basis van recente sportpsychologische literatuur hun eigen handelen als sportpsycholoog sturen en motiveren.

Inhoud:

In de sportpsychologie bestaat een kloof tussen onderzoek en praktijk en deze kloof staat evidence based practice in de sportpsychologiepraktijk in de weg (zie Keegan, Cotteril, Woolway, Appaneal, & Hutter, 2017). In de module evidence based sportpsychologie staan vijf toepassingsrichtingen van evidence based practice centraal:

- Het ontwikkelen en hanteren van een professionele filosofie of werkmodel om het handelen te sturen en te onderbouwen,
- Het verdiepen van kennis van, en inzicht in, verschillende sportpsychologische onderwerpen (bijvoorbeeld de psychologische componenten bij het ontstaan van overtraining, effectieve mediatie bij conflicten, of de invloed van persoonlijkheid op de effectiviteit van interventies),
- Het gebruiken van kennis over de evidentie voor de effectiviteit van interventies om professionele beslissingen mee te sturen en interventiemogelijkheden te ontwerpen.
- Het gebruiken van 'sportkennis' om interventies zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de context waarin cliënten opereren.
- Het kritisch evalueren en doorontwikkelen van de eigen beroepspraktijk.

Studielast:

De studielast bedraagt 6 studiepunten (168 uur) en is ongeveer als volgt verdeeld:

- 8 bijeenkomsten van 3 uur 24 uur
- Voorbereiding bijeenkomsten (12 uur/bijeenkomst, m.u.v. week 1) 84 uur
- Uitwerken opdrachten 60 uur

Werkwijze:

In de meeste bijeenkomsten zal op voorbereidingsopdrachten worden voortgeborduurd. Kennis die opgedaan is bij het uitwerken van de voorbereidingsopdrachten wordt gedeeld en uitgebouwd. De inhoud van de bijeenkomsten wordt dus sterk vorm gegeven door de cursisten zelf, de docent faciliteert dit proces door het aanbieden van werkformats, opdrachten, werkvormen en ondersteuning.

Beoordeling:

De mondelinge of schriftelijke eindopdrachten worden beoordeeld. Studenten schrijven of presenteren een zogenoemde CAT (critically appraised topic) over een sportpsychologisch onderwerp, hun persoonlijke professionele filosofie en een factsheet

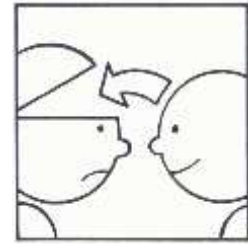
over een specifieke interventie. Naar deze eindopdrachten wordt met de voorbereidingsopdrachten en de lesbijeenkomsten toegewerkt. Voor de voorbereidingsopdrachten geldt een inspanningsverplichting. De beoordeling van iedere opdracht is: onvoldoende, voldoende, ruim voldoende of goed. Alle eindopdrachten moeten voldoende zijn.

Literatuur:

- Cotterill, S., Weston, N., & Bresil, G. (Eds.). (2016). *Sport and Exercise Psychology: Practitioner Case Studies*. John Wiley & Sons
- De literatuur is daarnaast sterk afhankelijk van de gekozen onderwerpen en zal van cursist tot cursist verschillen.

Referentie:

Keegan, R.J., Cotterill, S. T., Woolway, T., Appaneal, R. & Hutter, R.I. (V.) (in press). Strategies for bridging the research-practice 'gap' in sport and exercise psychology. *Revista de Psicologia del Deporte*.

3. Psychodiagnostische vaardigheden en psychodiagnostiekpracticumDocent: **Dr. Peter Paul Moormann**

Periode:
September tot en met december 2017

Doelen:

- Cursisten kunnen aangeven welke diagnostische instrumenten voortbouwen op de persoonlijkheidstheorieën.
- Cursisten kunnen de meetpretentie van in sport bruikbare psychodiagnostische instrumenten benoemen
- Cursisten kunnen de toepasbaarheid ervan toelichten en motiveren.
- Cursisten kunnen een gedegen sportpsychologische intake afnemen.
- Cursisten kunnen beoordelen of de instrumenten over de vereiste psychometrische kwaliteiten beschikken (betrouwbaarheid, validiteit en normering).
- Cursisten zijn op de hoogte van de beperkingen van testen en andere diagnostische instrumenten.
- Cursisten zijn op de hoogte van welke psychologische fenomenen zich voor kunnen doen bij presteren onder stress en hoe die gemeten kunnen worden.
- Cursisten kunnen toetsbare sportpsychologische vraagstellingen formuleren.
- Cursisten kunnen aangeven welke diagnostische instrumenten geschikt zijn voor het meten van constructen behorend bij een sportpsychologische vraagstelling.
- Cursisten zijn in staat de meest geschikte normgroepen te selecteren van een bepaalde test voor een specifieke sporter en over de betekenis van deze uitkomsten te rapporteren.
- Cursisten zijn in staat de informatie verkregen uit de anamnese, testresultaten, en observaties te integreren tot een coherent persoonlijkheidsprofiel, waarbij de dynamiek achter het gedrag van de sporter centraal staat.
- Cursisten zijn in staat het sportpsychologisch onderzoek te rapporteren volgens een protocol dat gebaseerd is op de richtlijnen voor rapportage van de Basis Aantekening Psychodiagnostiek (BAPD) van het NIP (inclusief conclusie, advies, behandelplan en evaluatie).
- Cursisten zijn in staat aan de hand van de conclusie en het advies uit de rapportage hulp- of adviesvragen van een cliënt te beantwoorden en de diagnose te integreren in een interventieplan, daarbij gebruik makend van wetenschappelijke literatuur.
- Cursisten hebben kennis genomen van de NIP-ethiek (zie ook de gedragscode voor sportpsychologen VSPN).

Inhoud:

- De module Psychodiagnostiek geeft aan hoe de relatie ligt tussen de verschillende persoonlijkheidstheorieën en diagnostische instrumenten. Ook komen impliciete persoonlijkheidstheorieën aan bod. Verder wordt ingegaan op begrippen als trekken, situationisme en interactionisme. Tevens zal aandacht geschonken worden aan de vraag of testen sportspecifiek dan wel algemeen dienen te zijn bij een sportpsychologisch onderzoek. Modellen en theorieën over presteren onder stress in wedstrijd sport worden behandeld, evenals enige sportgerelateerde problematiek (crisissituaties). Sportspecifieke intakes zullen geoefend worden, waarbij cursisten uit een vorige POPS een sporter spelen, die zij voor het onderdeel casuïstiek onderzocht hebben. Het vaststellen van het zelfbeeld van en het werken aan het zelfvertrouwen van de sporter krijgen eveneens aandacht. Drie gevalsbeschrijvingen komen aan bod. In de eerste maakt de cursist zelf alle testen en in de rapportage staat de vraag centraal of de cursist geschikt is om praktiserend sportpsycholoog te worden. Daarnaast beschrijft de sporter zijn/haar eigen persoonlijkheidsprofiel met

bijbehorende dynamiek. Hiermee houdt de cursist zichzelf een spiegel voor en reflecteert op zijn/haar sterke en zwakke punten. Een nogal confronterende opdracht, die echter noodzakelijk is. Eerst zal je jezelf moeten leren kennen voordat je met anderen aan de slag gaat. De twee volgende gevalsbeschrijvingen betreffen sporters. Naast deze opdrachten maakt elke cursist een presentatie over crisissituaties in sport, bedoeld om de cursist vertrouwd te maken met de gedachte dat er aan een sporter niets menselijks vreemd is. Op de laatste bijeenkomst houdt elke cursist een presentatie over zijn/haar eigen sporter, hierbij terugkijkend op wat er goed en wat er fout ging en hoe hij of zij het nu met de kennis opgedaan in de opleiding zou aanpakken.

Studielast:

De studielast bedraagt totaal 12 studiepunten (336 uur) en is ongeveer als volgt verdeeld:

• 12 bijeenkomsten (à 3 uur)	36 uur
• Voorbereiding bijeenkomsten (3 uur per bijeenkomst)	36 uur
• 2 Powerpoint presentaties voorbereiden	24 uur
• 3 gevalsbeschrijvingen (3 keer 80u)	
○ Charteren 2 sporters plus afspraken maken:	8 uur
○ Afnemen intake: 3 x 3 uur	9 uur
○ Rapportage intake: 3 x 2 uur	6 uur
○ Afnemen testen door cursist zelf	7 uur
○ Testverslag plus betekenis schalen: 3 x 5 uur	15uur
○ Rapportage volgens protocol: 3 x 65u	195 uur
• Totaal module psychodiagnostiek:	336 uur

Werkwijze:

De module Psychodiagnostiek bestaat uit 12 bijeenkomsten van 3 uur, waarbij theorie en praktijk elkaar afwisselen. Het huiswerk bestaat uit het lezen van literatuur ter voorbereiding van de bijeenkomsten (voorbereiding bijeenkomsten). Naast het huiswerk dienen er 3 gevalsbeschrijvingen gerapporteerd te worden. Aan de rapportage gaat vooraf het charteren van twee sporters en het maken van afspraken met hen, waaronder de bespreking van de testresultaten (verkregen met een testmanager en via paper & pencil) en de terugrapportage. Verder zijn er 3 praktijkopdrachten waar de cursist leert uitvragen en zijn er 2 PowerPoint presentaties.

Beoordeling:

Het uitvragen wordt met een o, v, of g beoordeeld. Het zelfde geldt voor de 2 presentaties. Voor elke casus krijgt de cursist een cijfer. Het eindcijfer is het gemiddelde van de drie casussen, afgerond aan de hand van de uitslagen op het uitvragen en de presentaties.

Literatuur:

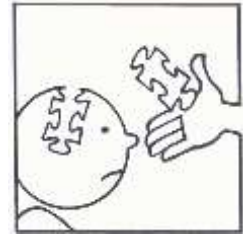
- Carver, C.S., & Scheier, M.F. (2000). *Perspectives on personality* (4th ed.). Needham Heights, MA.: Allyn & Bacon.
- Moormann, P.P., & Pijpers R. (2004). *Scoren tussen de oren*. Lisse: Harcourt International.
- Kooreman, A. (2006). *Het psychologisch rapport* (4^e druk). Amsterdam: Harcourt Assessments.
- Richtlijnen casus VSPN.

Aanbevolen literatuur:

- Moormann et al (2008). New avenues in alexithymia research: The creation of alexithymia types.
- Bermond, Vorst, & Moormann (2017) Towards a personality typology: Alexithymia types and corresponding personality styles.
- Moormann et al.. (2017). The impact of alexithymia types on somatization when controlling for gender and psychological distress.
- Lopes, Van Putten & Moormann (2015). The Impact of Parental Styles on the Development of Psychological Complaints
- Moormann et al., (2017). Evidence for the validity of the TAIS attentional dimensions from the perspective of alexithymia types and the big five model.
- Goerlich-Dobre et al. (2015). Neuroanatomical Profiles of Alexithymia Dimensions and Subtypes.
- Stambulova's werk over Athlete's crises: A developmental perspective. International Journal of Sport Psychology, 32, 4, 2000.
- Artikel Moormann, P.P. (2001). Sterne können nicht immer leuchten: Dunkle Wolken werfen Schatten auf den Glanz des Eiskunstlaufsports. Eissport-Magazin, 10, 27-28 (Engelse versie beschikbaar)

5. Interventietechnieken

Docent: **Dr. A.P. de Bruin (Karin) en gastdocenten**

Periode:
Februari tot en met September 2018.

Doelen:

- Cursisten kunnen een intakegesprek voeren en een anamnese afnemen.
- Cursisten kunnen hun keuze van diagnostische instrumenten onderbouwen, deze instrumenten voldoende toepassen, en de uitkomsten en consequenties voor het plan van aanpak beschrijven.
- Cursisten kunnen een op de individuele sporter toegesneden evidence-based mentaal trainingsprogramma samenstellen.
- Cursisten kunnen de (veronderstelde) effecten van technieken mentale training beschrijven en verklaren. Daarbij gaat het specifiek om de technieken met betrekking tot:
 - *motivatie: doelen stellen en evaluatie.*
 - *stresshanteringstechnieken.*
 - *verbeeldingstraining.*
 - *zelfvertrouwen en denktraining.*
 - *aandacht en concentratie.*
 - *wedstrijdvoorbereiding, race plan en mentale routines.*
- Cursisten kunnen technieken van mentale training doelgericht en effectief toepassen bij individuele sporters.
- Cursisten kunnen de communicatieoverdracht tussen sporter en sportpsycholoog beschrijven en kunnen de belangrijkste vormen van gesprekstechnieken toepassen bij de begeleiding van individuele sporters.
- Cursisten kunnen reflecteren op (hun eigen competenties in) de verzorgde mentale training.
- Cursisten kunnen het traject met de sporter evalueren op inhoud en proces.
- Cursisten kunnen hun ontwikkelen hun persoonlijke visie op het verzorgen van mentale training en interventietechnieken beschrijven.

Inhoud:

Het aanleren van (basis)vaardigheden interventietechnieken binnen een traject, die in de praktijk van de mentale training en begeleiding van *individuele* sporters worden gebruikt. In de bijeenkomsten wordt ruimschoots tijd ingeroosterd voor het oefenen in het toepassen van de vaardigheden, zowel bij medecursisten (rollenspelen) als bij 'echte' cliënten.

Studielast:

De studielast bedraagt 10 studiepunten (280 uur) en is ongeveer als volgt verdeeld:

• 17 bijeenkomsten (à 3 uur)	51 uur
• Voorbereiden bijeenkomsten, zelfstudie, gesprekken voeren	180 uur
• Schrijven verslag	49 uur

Werkwijze:

De module bestaat uit 17 bijeenkomsten van 3 uur. Het oefenen en demonstreren van de 'basisvaardigheden' en het reflecteren hierop staan op de bijeenkomsten centraal; het uitgangspunt is dat de cursisten alle bijeenkomsten bijwonen. Via zelfstudie dienen de bijeenkomsten te worden voorbereid (o.a. via opdrachten en door de vaardigheden te oefenen).

Beoordeling:

De toetsing van de module Interventietechnieken bestaat uit:

- het schrijven van een casusverslag van de uitgevoerde individuele mentale training (individueel).
- het verzorgen van een presentatie over een aan de sporter aan te leren vaardigheid (in tweetal).
- het voldoen van de voorbereidingsopdrachten per bijeenkomst.

Literatuur:

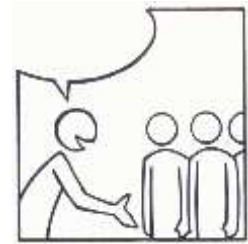
- Jean M. Williams en Vikki Krane (Eds.). (2015). *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance* (7th ed.). Boston, MA: The McGraw-Hill Companies. Chapters 9 t/m 16, 19.
- Mark B. Andersen (Ed.). (2000). *Doing sport psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics. Introduction and Chapters 1 t/m 7.
- Mark B. Andersen (Ed.). (2005). *Sport psychology in practice*. Champaign, IL: Human Kinetics. Chapters 1 t/m 9, 15
- Aanbevolen artikelen (zie modulehandleiding).

Ingangseis:

Cursisten dienen het gesprek- en interviewpracticum met goed gevolg te hebben afgerond.

6. Sociale aspecten en groeps-/teambegeleiding

Docent: **Dr R.I. Hutter (Vana) en gastdocenten**

Periode:

Mei tot en met November 2018.

Doelen:

- Cursisten zijn in staat groepsprocessen in groepen sporters en binnen sportteams te analyseren.
- Cursisten zijn in staat groepsprocessen binnen een begeleidingsteam te analyseren en vanuit deze kennis het functioneren van het begeleidingsteam te optimaliseren.
- Cursisten kunnen sporters en sportteams inzicht geven in de groepsprocessen, die zich afspelen en uitleg geven over de invloed van deze processen op het functioneren van het team of de groep.
- De cursisten zijn in staat de groepsprocessen binnen zowel groepen sporters en sportteams als binnen het begeleidingsteam te beïnvloeden, zodat het functioneren van de groep of team verbetert.

Inhoud:

In de module Sociale aspecten en groeps-/teambegeleiding wordt aandacht besteed aan groeps- en communicatieprocessen, die van belang zijn in de sport. De belangrijkste theorie op het gebied van groepsdynamica wordt behandeld en er wordt onder andere stil gestaan bij relaties tussen sporters onderling, tussen sporters en trainers/coaches, tussen sporters/trainers en ouders en andere belangrijke anderen en aan relaties tussen leden van het begeleidingsteam. De rollenverdelingen, valkuilen en investeringswijzen binnen diverse groepen en bij diverse relaties worden eveneens behandeld.

Studielast:

De studielast bedraagt 6 studiepunten (168 uur) en is ongeveer als volgt verdeeld:

• 13 bijeenkomsten (à 3 uur)	39 uur
• Voorbereiden bijeenkomsten	65 uur
• Opdrachten	64 uur

Werkwijze:

De module bestaat uit 13 bijeenkomsten van 3 uur. Voor elke bijeenkomst moet een praktijkopdracht worden uitgevoerd. Naast bestudering van relevante literatuur en (toepassings)opdrachten, die naar aanleiding daarvan worden gemaakt, worden interventies ontworpen en in gesimuleerde situaties toegepast en geprobeerd.

Beoordeling:

Tijdens de module werkt de cursist met een zelf geworven sportteam. De beoordeling gebeurt via de eindopdracht, bestaande uit een teamprofiel, behandelplan, een interventiebijeenkomst en een reflectie.

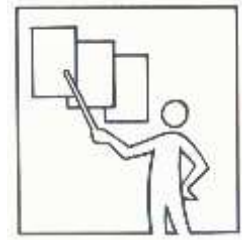
Literatuur:

Cotterill, S. (2013). Team psychology in sports: Theory and practice. Routledge.

7. Capita Selecta

Docenten:
Afhankelijk van het onderwerp.

Periode:
Zie rooster op Canvas.

Algemeen:
De module Capita Selecta bestaat uit min of meer op zichzelf staande onderwerpen. Als algemeen doel voor een caput selectum geldt dat de cursist kennis heeft van en inzicht in het specifieke onderwerp en op basis van deze kennis en inzicht adequaat kan handelen wanneer zij met dit onderwerp te maken krijgt in de praktijk sportpsychologie. Per leergang worden drie onderwerpen geselecteerd.

Doelen:
Afhankelijk van het onderwerp.

Studielast:
De studielast van de capita selecta bedraagt totaal 6 studiepunten (168 uur). Elk aangeboden caput selectum omvat 2 studiepunten (56 uur).

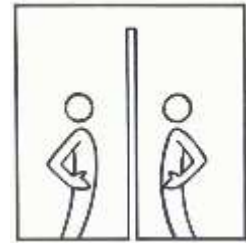
Werkwijze:
Wordt ingevuld door de docent van het betreffende caput selectum.

Beoordeling:
Wordt ingevuld door de docent van het betreffende caput selectum.

Literatuur:
Wordt ingevuld door de docent van het betreffende caput selectum.

8. Reflectie

Docent: **Drs. S. Beijerman (Sanne)**

Periode:

Het vak Reflectie zal verspreid over de volledige opleiding gegeven worden. Zie rooster op Canvas.

Doelen:

- Cursisten zijn in staat te reflecteren op de door hen geleverde prestaties en zijn in staat persoonlijk en beroepsmatig handelen bij te sturen naar aanleiding van deze reflectie.
- Cursisten kunnen de relevantie beoordelen van ontwikkelingen binnen het vakgebied voor de eigen beroepsuitoefening.
- Cursisten zijn in staat een bijdrage te leveren aan de kwaliteitszorg van de beroepsgroep.
- Cursisten zijn bekend met de verschillende vormen van reflectie en kunnen deze toepassen.
- Cursisten hebben een helder beeld van de doelstellingen en grenzen van het vakgebied sportpsychologie.

Inhoud:

De module Reflectie bestaat uit 7 bijeenkomsten, die verspreid over de 2 jaar van de opleiding plaatsvinden. De bijeenkomsten reflectie hebben een dusdanige plaats in het rooster dat voortgeborduurd wordt op eerder gevolgde vakken.

In de module reflectie staan twee zaken centraal:

- (a) het (leren) reflecteren op persoonlijk handelen en op beroepsmatig handelen in de context van de praktijk van de sportpsychologie;
- (b) het overdenken van het vak van sportpsycholoog.

De kennis opgedaan in andere vakken en de ervaringen die de cursisten in de praktijk hebben opgedaan komen daarbij aan bod.

De 'Gedragscode voor geaccrediteerde leden van de Vereniging voor Sportpsychologie in Nederland' vervult een centrale rol in deze module.

Studielast:

De studielast bedraagt 2 studiepunten (56 uur) en is ongeveer als volgt verdeeld:

• 7 bijeenkomsten (à 2 uur)	14 uur
• Voorbereiden bijeenkomsten, zelfstudie, gesprekken voeren	20 uur
• Schrijven reflectieverslag	22 uur

Werkwijze:

Tijdens de bijeenkomsten wordt een actieve bijdrage van de studenten verwacht. Cursisten dienen voorafgaand aan de verschillende bijeenkomsten literatuur gelezen te hebben en discussiethema's te hebben voorbereid.

Beoordeling:

De toetsing van de module 'reflectie' bestaat uit het schrijven van een reflectieverslag. De opdrachten die in de module worden verstrekt dienen daarnaast met een voldoende of voldaan te worden afgesloten.

Literatuur:

- Gedragscode voor geaccrediteerde leden van de Vereniging voor Sportpsychologie in Nederland (VSPN).
- Voorafgaand aan verschillende bijeenkomsten nader bekend gemaakte teksten.

9. CasussenDocent: **Drs. S.M. van Essen (Sandra)**

Periode:
Juni 2018 tot en met Maart 2020.

Doelen:

- Cursisten kunnen intakegesprekken met sporters en sportteams voeren en hierbij de juiste diagnostische instrumenten inzetten;
- Cursisten kunnen de uitkomsten van de gekozen instrumenten interpreteren en op basis daarvan een interventieprogramma opstellen;
- Cursisten verwijzen door naar specialisten, wanneer cursisten bij sporters problemen signaleren, die specialistische/psychotherapeutische hulp vereisen;
- De cursisten voeren het interventieprogramma uit en betrekken daarbij relevante anderen (bijvoorbeeld trainer/coach, ouders);
- De cursisten evalueren de resultaten van de interventie en rapporteren over het gehele proces aan de betrokkene(n).
- De cursisten doen op een wetenschappelijk verantwoorde wijze schriftelijk verslag van de interventie.

Inhoud:

The proof of the pudding is in the eating. In de module doen cursisten praktijkervaring op met wat in diverse moduleonderdelen van de opleiding is geleerd. Via supervisie door ervaren praktijksportpsychologen wordt feedback gegeven over de toepassing van de psychologische interventies bij (top)sporters, coaches en teams. De zelfstandigheid, waarmee de cursist de werkzaamheden uitvoert, wordt groter naarmate deze module vordert. Op 3 momenten wordt getoetst of de cursist zelfstandig de werkzaamheden van een SPORTPSYCHOLOOG VSPN® kan uitvoeren via casusverslagen en de Structured Case Presentations (SCP).

Studielast:

De studielast bedraagt 14 studiepunten (392 uur) en is als volgt verdeeld:

7 bijeenkomsten van 3uur	21 uur
Zoeken van sporters, team, coach	70 uur
7 begeleidingstrajecten van gemiddeld 10uur	70 uur
21 supervisie uren	21 uur
verslaglegging	140 uur
SCP voorbereiding en uitvoering	18 uur
Zelfstudie en individuele gesprekstijd	52 uur

Werkwijze:

De cursist krijgt als taak zeven sporters /coaches / teams te contracteren en begeleiden, onder begeleiding van een VSPN-supervisor (SPORTPSYCHOLOOG VSPN®).

De verdeling van deze casussen is als volgt:

- 3 trajecten met een individuele sporter
- 1 coachbegeleiding
- 1 teambegeleiding
- 2 vrij in te vullen (in overleg).

De omvang van de casussen betreft minimaal zeven verschillende casussen met een totale omvang van minimaal 70 begeleidingsuren. Over de zeven casussen heeft de cursist minimaal 21 supervisie- en 14 nakijkuren, evenredig verdeeld over de zeven casussen en over minimaal drie verschillende supervisors. Idealiter zal elk

begeleidingstraject bestaan uit ongeveer 10 bijeenkomsten, waarbij een intakegesprek, diagnostiek, het opstellen en uitvoeren van interventies en evaluaties aan bod komen. Afhankelijk van de hulpvraag van de sporter / de coach / het team kan hiervan afgeweken worden.

Gedurende de module Casussen wordt regelmatig een relevante themabijeenkomst ingepland. In ieder geval zal het schrijven van het verslag aan de orde komen, de casusvoortgang besproken, er wordt gewerkt aan het integreren van de kennis uit eerdere modules in de casuïstiek en er zal intervisie plaatsvinden. Voor elke cursist is naast de groepsbijeenkomsten nog een uur individuele gesprekstijd ingeruimd. Deze vindt op aanvraag plaats onder de noemer "POPS spreekuur" met de moduledocent.

Supervisiekosten

De kosten per contactuur met een sporter / coach / team bedragen € 37,50,-. De cursist kan met deze inkomsten de supervisie betalen à € 75,- per supervisie-uur.

Supervisieprotocol

Voor elke casus staan 5 supervisie-uren gepland. Van deze 5 uur is 2 uur ingeruimd voor het nakijken en beoordelen van het casusverslag en 3 contacturen tussen de cursist en de door de opleiding toegewezen supervisor.

Op elk startmoment (zie boven) worden cursisten gekoppeld aan een supervisor. De begeleiding van een sporter mag pas starten als de supervisor is toegewezen. Deze koppeling blijft in stand zolang als het begeleidingstraject duurt en wordt pas afgebroken, wanneer het bijbehorende casusverslag is nagekeken. De cursist en supervisor maken samen afspraken over de supervisie (planning, tijd, plaats e.d.). De cursist en supervisor zijn beide verantwoordelijk voor het tekenen van de supervisie-overeenkomst, waarin de rechten en plichten van beide partijen worden vastgelegd. De supervisor begeleidt de cursist ten minste drie uur per casus en kijkt het bijbehorende casusverslag na.

In principe brengt de cursist het onderwerp in voor de supervisie.

Beoordeling:

Elke individuele gevalsbeschrijving zal beoordeeld worden op product- en procesniveau. Daarnaast schrijft de cursist een reflectieverslag gebaseerd op de gesprekken met de supervisor. De precieze richtlijnen hiervoor zullen later bekend gemaakt worden. Tevens zijn er op 3 momenten mondelinge examens, de Structured Case Presentations (SCP).

Ingangseisen:

Met de casussen zal gestart kunnen worden wanneer de volgende modules zijn afgerond:

- Evidence Based Sportpsychologie
- Psychodiagnostiek
- Interventietechnieken

Voor de teamcasus geldt daarnaast dat de module Sociale aspecten en groeps-/ teambegeleiding afgerond dient te zijn.

Nadere informatie

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met:

Sjoukje Colenbrander (dr.) – onderwijscoördinator

E-mailadres: ucgb.secretariaat.pops.fgb@vu.nl

Telefoonnummer: 020 - 59 86903 & 020 - 59 83634

Kamernummer: Z-105 & Z-120

Marjolein Roemaat (MSc) – opleidingscoördinator

E-mailadres: m.roemaat@vu.nl

Telefoonnummer: 020 598 2077

Kamernummer: Z-140

**Bereikbaarheid Postgraduate opleiding tot Praktijksportpsycholoog
(bezoekadres)**

Postgraduate Opleiding tot Praktijksportpsycholoog

Vrije Universiteit, Faculteit der Gedrags-en Bewegingswetenschappen

Metropolitangebouw, Buitenveldertselaan 3

1082 VA Amsterdam

(postadres: De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam)

Het Metropolitangebouw bevindt zich tegenover het hoofdgebouw van de Vrije Universiteit, aan de andere kant van de trambaan.

Met het openbaar vervoer

Vanaf Station Amsterdam Zuid

Station Zuid is op loopafstand: volg de richting Buitenveldertselaan (VU). Vanaf het station bent u binnen tien minuten op het kruispunt De Boelelaan/Buitenveldertselaan.

U kunt vanaf Station Zuid ook de tram nemen:

- sneltram 51 richting Amstelveen Westwijk

- tram 5 richting Amstelveen Binnenhof

Stap uit bij halte De Boelelaan/VU.

Vanaf station Amsterdam Centraal

Vanaf Amsterdam CS kunt u de volgende trams nemen:

- sneltram 51 richting Amstelveen Westwijk

- tram 5 richting Amstelveen Binnenhof

Stap uit bij halte De Boelelaan/VU.

Kijk op www.9292ov.nl of de NS Reisplanner voor meer informatie.

Met de auto

Het VU UCGB is vanuit alle richtingen bereikbaar via de ringweg A10 om Amsterdam.

- Neem op de A10 de afslag S 108 - Buitenveldert / Oud-Zuid / Olympisch stadion

- Kies aan het eind van de afrit de afslag links, richting VU Medisch Centrum.

- Ga na 200 meter bij het VU Medisch Centrum linksaf de De Boelelaan op.

Vorbij het kruispunt met de Buitenveldertselaan vindt u het Metropolitangebouw meteen aan uw rechterhand.

Parkeren

In de omgeving van het VU UCGB kunt u tijdens kantoortijden alleen betaald parkeren.

Er zijn parkeerplaatsen langs onder andere de De Boelelaan en de Ansingaborg.

**Postgraduate Opleiding tot
PraktijkSportpsycholoog
Vrije Universiteit - Faculteit der Gedrags- en
Bewegingswetenschappen
Buitenveldertselaan 3 1082 VA Amsterdam
T 020 598 69 03**